

Raadsinformatiebrief

Onderwerp : Stand van zaken op het dossier Chemours/PFAS

Aanleiding : Ontwikkelingen op het dossier

Datum : 7 maart 2024

Portefeuillehouder : M. Japenga

Schrijver : S. van Beekum

Inleiding

Op 27 september is uw raad geïnformeerd over de stand van zaken rondom de aansprakelijkheidsstelling van DuPont/Chemours. Naast deze aansprakelijkheidsstelling spelen er meer zaken op dit dossier. Over de brieven die gestuurd zijn naar Chemours zijn vragen gesteld door D66. Door middel van deze raadsinformatiebrief willen wij uw raad informeren over de laatste stand van zaken en deze raadvragen beantwoorden.

1. Overlegstructuur regionaal

Tot voor kort vond er periodiek ambtelijk overleg plaats (iedere 2 weken) tussen de gemeenten Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht, Molenlanden, Alblasserdam, provincie Zuid-Holland en GGD. Tijdens dit overleg kwamen vooral zaken met betrekking tot de vergunningverlening en de aansprakelijkheidsstelling van de vier gemeenten aan bod. Incidenteel werden ook omgevingszaken besproken. Alblasserdam heeft zich al langer hard gemaakt om het overleg te verbreden tot Zuid-Holland Zuid niveau.

Vanaf maart 2024 start er een nieuwe overlegstructuur geïnitieerd door de OZHZ en de GGD. Hierbij worden alle gemeenten in Zuid-Holland Zuid uitgenodigd. In dit overleg behandelen de OZHZ en de GGD de landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van PFOA en andere PFAS. Hierin sluiten ook bodem- en waterdeskundigen van de provincie Zuid-Holland aan. Deze overleggen worden elke 4 weken gehouden. Hierdoor worden alle gemeenten in Zuid-Holland Zuid op eenzelfde wijze geïnformeerd.

2. Aansprakelijkheidsstelling

In september 2023 hebben wij uw raad, naar aanleiding van het tussenvonnis dat de rechtbank Rotterdam heeft gewezen in de zaak die de gemeenten Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht en Molenlanden tegen Chemours en haar rechtsopvolgers hebben aangespannen, geïnformeerd over de positie van de gemeente Alblasserdam.

Wij hebben op 20 januari 2024 brieven naar Chemours en haar rechtsopvolgers gestuurd. In deze brieven geven we aan dat wij in gesprek met hen willen gaan over in de brief genoemde punten namelijk, zwemwater, kleinschalige voedselvoorziening en gemeentelijke kosten. Daarmee hebben wij Chemours de kans gegeven om een rechtszaak te voorkomen. Chemours heeft aangegeven dat zij in een later stadium om tafel wil. Het college beraadt zich over de reactie van Chemours.

De raad is ingelicht over gestuurde brieven via een raadsinformatiebrief van 17 januari 2024. Over deze gestuurde brieven waren vragen gesteld door de fractie D66. Die zullen hieronder worden behandeld.

1. Wat is het precieze doel/de strategie achter de uitnodiging?

In lijn met het door ons gevolgd proces vinden wij dat Chemours haar verantwoordelijkheid moet nemen. Over verdere strategie gelet op de rechtspositie van Alblasserdam kunnen wij geen

mededeling doen. Daarbij is het altijd goed om met Chemours in gesprek te gaan. De weg van aansprakelijkheid wordt door gesprekken dus niet uitgesloten.

2. Is het de bedoeling van de gemeente om de kosten, buiten de rechter om, af te gaan handelen? Waarom is hier voor gekozen?

De weg van de aansprakelijkheid wordt nog steeds bewandeld. Daarbij is altijd goed om met Chemours in gesprek te zijn. Door de uitnodiging voor een gesprek wordt de aansprakelijkheid dus niet uitgesloten.

3. Bericht van Dordrecht, Sliedrecht, Papendrecht en Molenlanden

Op 29 februari hebben de gemeenten Dordrecht, Sliedrecht, Papendrecht en Molenlanden laten weten dat er verkennende gesprekken waren samen met Chemours na het tussenvonnis van 27 september 2023. De gesprekken gingen over manieren om de omgeving schoon te maken. De vier gemeenten maken samen met Chemours een plan om de leefomgeving schoon te maken. Hierbij gaan ze eerst de Merwelanden en de moestuinen gebruiksklaar maken. Dit zal worden gecontroleerd door een onafhankelijke externe expert. De gemeenten zullen met Chemours spreken over andere verdere acties op basis van het tussenvonnis.

Als college zien wij het als goede zaak dat de gemeenten samen met Chemours proberen om de omgeving weer schoon te maken. Wij nemen de resultaten van de gesprekken mee in de keuze voor de vervolgstappen die gemeente neemt. Verder zal er met veel belangstelling worden gekeken naar de pilot en de verdere uitvoering van het schoonmaakplan en de resultaten daarvan.

4. Steunbetuiging Restrictievoorstel PFAS

In september hebben wij uw raad geïnformeerd over het restrictievoorstel PFAS, dat is ingediend door Nederland, Denemarken, Duitsland, Noorwegen en Zweden en is gepubliceerd door European Chemicals Agency (ECHA).

Wij hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om hier een reactie op in te dienen. Door ECHA zijn in totaal ongeveer 5600 reactie ontvangen. Het overgrote deel (ongeveer 5300) van deze reacties is afkomstig vanuit de industrie. De ECHA gaat de reacties beoordelen en verwerken en verwacht in de loop van 2024 een advies te kunnen geven aan de Europese Commissie. In 2025 wordt een definitief voorstel verwacht.

5. Moties van de Tweede Kamer

In de Tweede Kamer zijn er nieuwe moties aangenomen over dit dossier. Het doel van de moties is om het Rijk een actievere rol te laten spelen in dit dossier. We zien dit als een positieve ontwikkeling dat het Rijk ook zijn rol op zich neemt. Daarnaast zijn wij blij dat hierdoor de aandacht op het dossier blijft. De fractie van de ChristenUnie heeft vragen gesteld over deze moties. Deze zijn inmiddels beantwoord.

6. GenX Zeer Zorgwekkende Stoffen

In 2019 had het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) op voordracht van Nederland GenX op de lijst met zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) gezet. Chemours had bezwaar gemaakt tegen het opnemen van GenX op de lijst van ZZS. In 2022 heeft het Gerecht van het Europese hof van Justitie de aanvraag van Chemours, om GenX van de Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) lijst te halen, verworpen. Hierna is Chemours nog in hoger beroep gegaan en toen heeft het Europese hof van Justitie op 9 november 2023 dit beroep weer verworpen. Dit betekent dat GenX op de lijst van (ZZS) blijft staan. Er liggen daardoor zwaardere eisen bij het verlenen van een vergunning rondom GenX.

7. Oppervlaktewater

Het RIVM heeft een handreiking gemaakt welke rekenmethode het meest geschikt is om de risico's van PFAS te meten voor de diverse manieren van watergebruik. Hierdoor kunnen de waterbeheerders sneller de risico's analyseren voor de verschillende manieren van watergebruik. Het RIVM gaat erbij ook voorbeeldberekeningen opstellen.

Eind juni 2023 was er veel reuring in (sociale) media over de verontreiniging van zwembadwater. Hierbij stond het Lammetjeswiel nadrukkelijk in de aandacht. Een van de redenen voor de reuring was de

uitzending van Zembla uit 2023 waar het onder andere over de waterkwaliteit in het Lammetjeswiel ging. Het RIVM heeft toen in 2023 geadviseerde gezondheidkundige grenswaarden onderzoek gedaan naar de risico's voor zwemwater. RIVM concludeerde dat zwemmen veilig was in 12, waaronder het Lammetjeswiel, van de 13 zwemlocaties. Hiervoor is gebruik gemaakt van monitoringsdata van waterschap Hollandse Delta en waterschap Rivierenland.

De zwemwateren van Lammetjeswiel en drie andere zwemwateren worden sinds 2018 gemeten door de waterschappen. Voor het zwemseizoen van 2024 en verder in de toekomst worden de metingen van de zwemwateren van de waterschappen voortgezet. Op basis van de metingen van de waterschappen beoordelen het RIVM en de provincie voor het zwemseizoen 2024 of het verantwoord is om te zwemmen in de verschillende plassen. Voor de beoordeling hiervan heeft het RIVM opdracht gekregen vanuit het IPO om te komen met een toetsingskader. Het RIVM komt dit voorjaar met een advies voor het vaststellen van een risicogrens voor PFAS in het zwemwater.

8. Voedselvoorziening

a. Eierenonderzoek

Raadsinformatiebrief van 20 december 2023

Uit de eerste analyse van het eierenonderzoek blijkt dat er te hoge gehalten aan verschillende soorten PFAS in eieren zijn aangetroffen. Daarom hebben het RIVM en de GGD-beide geadviseerd om op korte termijn inwoners het advies te geven vooralsnog geen eieren meer te eten van hobbykippen, in afwachting van een vervolgonderzoek. Er is door de onderzoekers reeds melding gedaan bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Eieren uit de supermarkt kunnen wel veilig worden gegeten. Voor meer informatie refereren wij terug naar de raadsinformatiebrief van 20 december.

Het onderzoek wordt nog steeds uitgevoerd. Het onderzoek wordt uitgevoerd in de hele regio Zuid-Holland Zuid. Er is in ieder geval sprake van 1 bemonsteringslocatie in Alblasterdam. RIVM verwacht eind maart een blootstellingsberekening en consumptieadvies voor de 30 raaplocaties te hebben. Van de 30 locaties weet RIVM dat er op vele plekken al bij lage consumptie men hoge hoeveelheden PFAS binnen krijgen. Verder onderzoeken ze sommige raaplocaties grondiger om hopelijk een duidelijke oorzaak van de hoge concentraties te kunnen vinden. Dit bronnenonderzoek wordt verwacht in het voorjaar van 2024.

Het Bureau Risicobeoordeling & Onderzoek NVWA (BuRo) voert een risicobeoordeling uit voor particuliere eieren die landelijk zijn geraapt en die je in de winkel kan kopen. Dit onderzoek wordt verwacht binnen afzienbare tijd. Hiervoor zal ook het onderzoek het WUR-onderzoek van 2016 worden meegenomen waar ook verhoogde niveaus van PFAS waren gemeten in hobby-eieren.

b. Moestuinen

Het eerste onderzoek rondom de moestuinen is afgerond. Uit de onderzoeken kwamen een aantal vragen naar boven die eind 2023 of 2024 worden onderzocht. De belangrijkste zaken zijn:

- het nader onderzoek van de grond in kassen;
- onverwachte hogere gehalten aan andere PFAS, PFunda, in een aantal locaties;
- onderzoek naar de sloten in Papendrecht en Sliedrecht, waar een hoger gehalte PFOA werd aangetroffen en waardoor het advies gegeven moest worden om dit water met mate te gebruiken.

9. Raadsinformatie

Tot slot melden wij u dat er samen met de griffie gezocht wordt naar een datum voor een BIO.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

De secretaris
S. van Heeren

De burgemeester
J.W. Boersma